

נוהל מס' 16
דצמבר 2024

נוהלי חופש מידע

נוהל פרסום הנחיות מנהליות

מטרת הנוהל

נוהל זה נועד להבהיר את היקף פריסתה של החובה החוקית לפרסום הנחיות מנהליות ואת אופן פרסום ההנחיות בהתאם לסעיף 6(א) לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: **החוק**) ולהנחות את משרדי הממשלה ויחידות הסמך לפרסום בהתאם.

רקע כללי

1. סעיף 6 לחוק קובע כי:

- (א) "רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המנהליות הכתובות שעל פיהן היא פועלת ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור".
- (ב) "הוראות סעיף 9 יחולו, בשינויים המחויבים, על העמדת הנחיות מנהליות לעיון הציבור לפי סעיף זה".

2. תקנה 3 לתקנות חופש המידע, התשנ"ט-1999 (להלן: **התקנות**), אשר כותרתה "העמדת הנחיות מנהליות לעיון הציבור" קובעת כי:

"רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המנהליות הכתובות כאמור בסעיף 6(א) לחוק, כפי שיעודכנו מזמן לזמן, במשרד הראשי, וכן במשרדה המחוזיים, אם קיימים, אלא אם כן קבעה הרשות מקומות עיון אחרים שבהם תתאפשר גישה נוחה לציבור; קביעה כאמור תיכלל במידע שברשימת הרשויות לפי סעיף 4 לחוק ובדין וחשבון השנתי של הרשות הציבורית".¹

תנאים מצטברים להקמת חובת הפרסום

3. עיון בסעיף 6(א) לחוק מלמד כי על מנת שהרשות תחויב בהעמדת הנחיות המנהליות שלה לרשות הציבור, צריכים להתקיים מספר תנאים: (1) מדובר בהנחיות מנהליות **כתובות**; (2) שהרשות **פועלת על פיהן** (במובחן מהנחיות שאינן בתוקף)² או **שהן תקפות** (גם אם הרשות

¹ לאחר תקופת ההטמעה הראשונית של הנוהל, היחידה הממשלתית לחופש המידע תפעל לעדכון רשימת הרשויות כך שיופיעו בה המקומות שאותן קבעה הרשות ושהם ניתן לעיון בהנחיות המנהליות.
² ראו סעיף 8 בעת"מ (מינהליים י-ם) 20-04-26946 **התנועה לחופש המידע נ' משרד המשפטים**, שם נקבע כי אין חובה להעביר הנחיות עבר שבוטלו.

- אינה פועלת על פיהן); (3) ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור. הדרישה לקיומם של שלושת התנאים היא מצטברת.³
4. ככלל, כשבאים לבחון אם להנחיה המנהלית יש נגיעה או חשיבות לציבור, יש לפרש זאת בצורה מרחיבה וכזו שמתיישבת עם עקרון השקיפות. כך, רק במקרים מובהקים שבהם ההנחיות בעלות אופי טכני ואינן עוסקות במהות, כדוגמת נהלים פנימיים טכניים⁴, תתאפשר מניעה מפרסום על פי סעיף זה, ובכל מקרה של ספק, יש לפעול לפרסום ההנחיה.
5. חובת פרסום זו מוכפפת לסייגים שבסעיף 9 לחוק, כאמור בסעיף 6(ב) לחוק.

הנחיה מנהלית – הגדרה⁵

6. ככלל, הנחיות מנהליות הן כללים גמישים שרשות מנהלית קובעת לעצמה כדי שידריכו אותה בהפעלת סמכותה. מדובר בהוראות מסוגים שונים המגדירות את נוהלי העבודה של הרשות ואת העקרונות שצריכים להנחות אותה בהפעלת שיקול דעתה.⁶
7. המבחן אם מסמך כלשהו עולה לכדי הנחיה מנהלית הוא מבחן מהותי והוא אינו תלוי בשם הפורמלי שניתן לו.⁷ בהתאם, הנחיה מנהלית יכולה לבוא לידי ביטוי בסיכום דיון, בתכתובת דואר אלקטרוני או במסמך רשמי, תחת הכותרת של נוהל, כלל, עמדה, הנחיה, הוראות, טיוטה, חוזר, תקנון וכיוצא בזה, כל עוד היא כוללת את התכונות אשר תפורטנה להלן.
8. בהצעת חוק חופש המידע, התשנ"ז-1997,⁸ הוסבר הרקע לחקיקת סעיף 6:

"כיום הנהלים הפנימיים, ההנחיות וההחלטות בדבר מדיניות, הם במקרים רבים בגדר "תורת הנסתר" מפני הציבור, חרף השפעתם הרבה על זכויותיו ועל האופן שבו פועלת הרשות. נהלים פנימיים והנחיות הם למעשה בבחינת דין המחייב את הרשות, ויש הצדקה רבה לכך שהרשות תפעל מיוזמתה לפרסומם ברבים".

³ עת"מ 60637-09-19 רועי גורודיש נ' חברת חשמל בע"מ
⁴ כגון נוהל ניקיונות פנימיים במחסנים, נוהל התקנת תוכנות, נוהל פתיחת קריאה במחשב, נוהל להחלפת פילטרים של ברי מים, נוהל הסדרת חניה לעובדים במתחם המשרד, וכיוצא בזה.
⁵ ראו הרחבה בעניין זה, בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.0002 "הנחיות מנהליות".
⁶ וראו בעע"מ 6329/20 גיא זומר נ' הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים (להלן: "עניין זומר"), פסקה 14 לפס"ד השופטת ברק ארז, שם נקבע כי: "ההנחיות נועדו להכווין את שיקול הדעת בהפעלת הסמכות בדרך כלל, והן מתארות את האופן שבו תנהג הרשות, כעניין של מדיניות, במקרה הרגיל. יחד עם זאת, הנחיות מנהליות אינן מקבעות את אופן פעולתה של הרשות ואינן מחייבות אותה בכל מקרה ומקרה".
⁷ עניין זומר. הגדרה דומה, ניתן לראות גם בסעיף 10 בבג"צ 6022/17, התנועה למשילות ודמוקרטיה נ' נשיאת בית המשפט העליון.
⁸ הצ"ע 2360, 25 ביוני 1997, כי בסיוון התשנ"ז, בעמ' 400.

9. כך, השימוש בהנחיות מנהליות טומן בחובו מספר יתרונות חשובים⁹:

- א. **יעילות וענייניות** – אין צורך לבחון מחדש בכל פעם מקרים דומים והכל מסתמך על בסיס מדיניות עקרונית.
- ב. **תיאום ציפיות מול הציבור** – הפרט מממש את זכותו להכיר את הנורמות העשויות להשפיע על מהלך חייו, ובהתאם לכלכל את צעדיו מול הרשות הציבורית במידה סבירה.
- ג. **מחסום נגד שרירות לב שלטונית** – הנחיות מנהליות מבטיחות התייחסות דומה למקרים דומים, על בסיס אמות מידה וכללים שנקבעים בהן, ומגבירות ערכים של שוויון וודאות משפטית.
- ד. **בקרה אפקטיבית** – קיומם של נהלים מבטיח יכולת בקרה טובה יותר, הן מצד הציבור והן בתוך הרשות, המאפשרת את שיפור פעולות הרשות הציבורית.

10. פסק הדין המנחה בעע"מ 6329/20 **גיא זומר נ' הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים** הגדיר את תכונות ההנחיה המנהלית וקבע כי:

"המשותף לכל המסמכים הנכללים בגדר הנחיות מנהליות הוא שמדובר בהוראות **גמישות** שהרשות קובעת לעצמה על מנת **להדריך אותה** בפעולתה העתידית, מקום שהפעלת הסמכות נעשית **באופן תדיר ושגרתי**. גמישותן של ההנחיות המנהליות באה לידי ביטוי **באפשרות לסטות מהן** בנסיבות מסוימות". (ההדגשות אינן במקור).

11. מתוך האמור עולה כי התכונות המרכזיות של הנחיה מנהלית אשר חובה לפרסם הן כמפורט:

- א. **אופרטיביות** – הרשות, באמצעות גורם בכיר בעל סמכות, קובעת הנחיה רשמית שמדריכה ומכוונת אותה במסגרת פעולותיה.
- ב. **גמישות** – הכוונת שיקול הדעת של הרשות בהפעלת הסמכות בשגרה, אשר **אינה מקבעת** את אופן פעולת הרשות ומאפשרת לה לסטות מהנחיה במקרים המתאימים לפי שיקול דעתה.
- ג. **כלליות** – ההנחיה מתייחסת לפעולות שגרתיות או למקרים חוזרים ברשות ולא למקרה ספציפי.

⁹ ראו בעניין זה סעיף 38 לפסק דינו של השופט דנציגר בעע"מ 9187/07 **אורי לוזון נ' משרד הפנים**. וראו עוד בבר"מ 1126/18 **לול זרגוזי נ' רשות האוכלוסין וההגירה**, סעיף 65; עע"מ 4014/11 **כפאיה אבו עיד ואח' נ' משרד הפנים**, סעיף 32; עע"מ 4614, 4626/06 **משטרת ישראל נ' אבנר אורן ואח'**, סעיף 36; ובג"צ 5537/91 **אפרתי נ' אוסטפלד**, פ"ד מו(3) 501, 513 (1992).

12. בעניין זה חשוב לציין, כי חוות דעת משפטיות הניתנות על ידי מערך הייעוץ המשפטי, כגון חוות דעת של לשכות משפטיות במשרדי הממשלה, מחלקת ייעוץ וחקיקה או היועץ המשפטי לממשלה, אינן, ככלל, בגדר הנחיות מנהליות, מאחר שאינן מבטאות ככלל מדיניות אלא משקפות פרשנות מוסמכת של הדין, בבחינת "גבולות גזרה" משפטיים המתווים את פעולת הרשות, ובמובחן מקריטריונים גמישים המצויים בתוך מתחם שיקול הדעת של הרשות. זאת, גם אם בחלק מן המקרים עוסקת חוות הדעת בשאלה כללית בעלת השלכות רוחביות, ואף אם היא נוקטת בלשון אופרטיבית או כאשר מסקנתה מובילה לתוצאה יישומית מתחייבת.¹⁰

13. במקרים חריגים, יכול שחוות דעת מסוימת של מערך הייעוץ המשפטי אכן תכלול מרכיבים של הנחיה מנהלית, כהגדרתה בסעיף 6 לעיל, ובהתאם יש לפרסם את חוות הדעת על יסוד בחינה פרטנית שלה.¹¹

עקרון העל של שקיפות ציבורית

14. עקרון השקיפות הציבורית הוא בעל תחולה רחבה, מעבר לאמור בחוק חופש המידע, אשר משמש בהיבט זה כנקודת מוצא לקידום השקיפות השלטונית.

15. בהתאם לעקרון זה, היחידה מצפה ממשרדי הממשלה ויחידות הסמך, על פי שיקול דעתם, לפרסם מסמכים, ניירות עמדה, חוות דעת וכיוצא בזה, גם אם אינם עולים כדי הנחיות מנהליות, אשר הם מרכזיים בעבודתם ועוסקים בסוגיות עקרוניות ובעלות השלכות רחב משמעותיות.¹²

היחס בין סעיף 6 לחוק חופש המידע לסעיף 37 לחוק עקרונות האסדרה, תשפ"ב-2021

16. סעיף 37 לחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021 מקים חובה לפרסם את כל האסדרה בישראל במאגר אסדרה אחוד שהקימה רשות האסדרה, ובכלל זאת אסדרה הקבועה בנהלים, הנחיות וכיוצא בזה.

17. על מנת למנוע כפילות ביישום חובת פרסום הנחיות מנהליות, ננחה כי פרסום הנחיה מנהלית במאגר האסדרה כמשמעו בחוק עקרונות האסדרה, מקיים את חובת הפרסום האמורה בסעיף 6 לחוק חופש המידע.

¹⁰ ראו עניין זומר לעיל.

¹¹ ראו לעניין זה סעיף 23 לעניין זומר לעיל.

¹² ראו לעניין זה הערת בית המשפט בסעיפים 21-22 בפס"ד זומר לעיל.

סייגים העשויים לחול על פרסום הנחיות מנהליות

18. להלן הסייגים השכיחים שעשויים לחול על פרסום הנחיות מנהליות. רשימה זו אינה ממצה. סייגים נוספים, פחות שכיחים, עשויים גם הם לחול ובמקרים אלה יש לבחון את התקיימותם בהתאם לדין.

חשש לפגישת בביטחון המדינה, יחסי החוץ או שלומו של אדם (סעיף 9(א)(1) לחוק)

19. אם בגילוי ההנחיה המנהלית מתקיים חשש לפגיעה כאמור, אין לפרסם את ההנחיה. הפסיקה החילה את הסייג הנדון רק לעניינים המצויים בליבת התחומים הנוגעים בביטחון המדינה ויחסי החוץ שלה, ובזיקה לחששות ממשיים, קונקרטיים ובעלי משקל, בהתאם לעוצמתם של הסיכונים ולהסתברות התממשותם, והדגישה כי אין די בחששות בעלי אופי כללי¹³. שימוש בסייג זה ייעשה, לדוגמה, בהימנעות מפרסום נהלים מבצעיים של רשויות הביטחון והאכיפה, עניינים ביטחוניים הקשורים לאיומים על קיומה של מדינת ישראל¹⁴ וכן בסיטואציות רגישות מאוד של סיכון חיי אדם.¹⁵

מידע על אודות שיטות עבודה ונהלים של רשות ציבורית העוסקת באכיפת החוק או בעלת סמכות ביקורת או תלונות על פי דין (סעיף 9(ב)(8) לחוק)

20. אם בגילוי ההנחיה המנהלית מתקיים חשש לפגיעה כאמור, אין לפרסם את ההנחיה. הפסיקה החילה את הסייג הנדון רק במקרים שבהם מתקיימת פגיעה ממשית, תוך הצגת תשתית קונקרטית כי גילוי שיטות העבודה והנהלים יביאו לפגיעה ממשית בפעולות הרלוונטיות המתבצעות על ידי הרשות (אכיפה, ביקורת או תלונות).¹⁶

מסירת מידע חלקי – השחרת חלקים מהנחיה מנהלית

21. מקום שבו החליטה הרשות למסור את המידע תוך השחרת חלקים מהנחיה מנהלית שלא פורסמה בגלל אחד מהסייגים בחוק, עליה להצביע על הסעיף הרלוונטי בחוק שבגינן השחירה את הקטע.

22. במקרה שבו הוחלט שלא לפרסם כלל את תכני ההנחיה המנהלית, על הרשות לכל הפחות לציין את כותרת ההנחיה המנהלית ולהצביע על הסעיפים הרלוונטיים בחוק שבגינם לא פורסמו תכני ההנחיה.

¹³ ראו בעניין זה בג"ץ 2007/11 ינאי שני נגד המשרד לאיכות הסביבה.

¹⁴ וראו עתי"מ (ת"א-יפו) 50333-06-19 אלחנן נ' משרד הביטחון.

¹⁵ וראו בעניין זה עע"מ 10030/16 משטרת ישראל נ' עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי.

¹⁶ וראו בעניין זה, סעיפים 31–32 בעת"מ (מינהליים י-ם) 56268-05-22 טימור רוחלין נ' משרד המשפטים.

אופן פרסום ההנחיות

23. חוק חופש המידע והתקנות שהותקנו מכוחו אינם קובעים באיזו דרך על הרשות לבצע את הפרסום, ואינם מחייבים צורת פרסום מסוימת. אופן פרסום ההנחיות הנדרש לשם עמידה בחובת הפרסום, נקבע על פי מבחן גמיש ו"החובה היא לתת להנחיות פרסום סביר, בדרך שיש בה כדי להביא לידיעת המעוניינים בהנחיות, לפי מהותן".¹⁷
24. ככלל, ההנחיות המנהליות של הרשויות, בכפוף לאמור בסעיף 6(ב) לחוק, יעמדו לעיון הציבור באמצעות אתרי האינטרנט של הרשות או של החטיבה או המחלקה הרלוונטית במקום מרכזי ובנפרד.¹⁸
25. במובן זה, על הרשות הציבורית לפרסם גם רשימה מרוכזת של כלל ההנחיות המנהליות שהיא פועלת על פיהן, במובחן מההנחיות עצמן, במקום מרכזי באתר האינטרנט של הרשות, ובנפרד.
26. רשות ציבורית שהעמידה לעיון הציבור את ההנחיות המנהליות הכתובות שלה במשרד הראשי וכן במשרדה המחוזיים (ככל שישנם), או שקבעה מקומות עיון אחרים שבהם קיימת גישה נוחה לציבור, יוצאת ידי חובת פרסום כאמור, כל עוד פרסמה את המקומות המועדים שבהם ניתן לעיין בהנחיות המנהליות במסגרת הדין והחשבון השנתי, כהוראות תקנות 3 ו-11(6) לתקנות חופש המידע, תשנ"ט-1999.
27. בשלב פרסום והעלאת ההנחיה המנהלית לאתר, על הגורם האמון ברשות הציבורית על עדכון האתר האינטרנט, להעלות את ההנחיה המנהלית לתבנית "מדיניות ונהלים" ולבחור בסוג "הנחיות מנהליות (חופש המידע)".
28. ההנחיות יפורסמו באתר באופן שיאפשר לחפש בכותרת ההנחיות ובתוכן בצורה ידידותית וקלה למשתמש.
29. לצד רשימת ההנחיות יש לפרסם בנוגע לכל הנחיה את תאריך יצירת ההנחיה, שם היוצר, גרסת ההנחיה ותאריך עדכון ההנחיה.
30. כאמור לעיל, הנחיה מנהלית יכולה לבוא לידי ביטוי בסיכום דיון, בתכתובת דואר אלקטרוני או במסמך רשמי, תחת כותרות שונות. יחד עם זאת, על כל רשות לשאוף לכך כי הנחיה מנהלית תפורסם במסמך אחיד ומסודר, תחת הכותרת "הנחיה מנהלית", ולא להשאירן בתצורה הראשונית אשר נכתבת כמסמך פנימי, כגון סיכום דיון או תכתובת דואר אלקטרוני.
31. כדי שניתן יהיה להשתמש במידע המפורסם בהנחיות המנהליות, יש לפרסם אותו בפורמט הניתן לעיבוד וניתוח אוטומטי ושניתן לחפש ולהעתיק ממנו קטעי טקסט.¹⁹

¹⁷ עע"מ 5525/11 נ.ע מעלות שער העיר בע"מ נ' משרד האוצר

¹⁸ הדבר נובע במישרין מהוראת תקנה 3 לתקנות חופש המידע, אשר קובעת כי "רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המנהליות הכתובות... אלא אם כן קבעה הרשות מקומות עיון אחרים שבהם תתאפשר גישה נוחה לציבור". בנוסף, ראו בעניין זה פרופי דפנה ברק-ארז במאמרה "המשפט המנהלי בעידן המדינה האלקטרונית", המשפט י"ג, תשס"ח, 121, בעמ' 131.

¹⁹ לדוגמה קובצי DOC ו-PDF שנוצר מתוך DOC.

מועד פרסום הנחיות מנהליות מכאן ואילך

32. ממועד כניסת נוהל זה לתוקף, על הרשות לפרסם את ההנחיות **בסמוך למועד** שבו תחליט שהן הנחיות מנהליות מחייבות והיא החלה לפעול על פיהן, ובכפוף לסעיף 6(ב) לחוק.²⁰ זאת בהתאם למשאבים העומדים לרשות, ובשים לב לצורך לעבד את ההנחיות לכדי מסמך שניתן לפרסמו לציבור תוך פרק זמן סביר.

מתווה פעולה לפרסום הנחיות הקיימות ברשות ואשר היא פועלת על פיהן

33. על כל משרדי הממשלה ויחידות הסמך למפות את כלל ההנחיות המנהליות, כהגדרתן בנוהל זה, ולפרסמן באופן הדרגתי ובזמן סביר.
34. על הממונה להעמדת מידע לציבור ברשות, בשיתוף הייעוץ המשפטי ברשות, מוטלת האחריות להעריך את היקף ההנחיות המנהליות הקיימות ברשות ולמפות את היחידות המקצועיות הרלוונטיות בהתאם.
35. במסגרת ההערכה, ובשלב ראשון, על הממונה לבחון כמה מתוך ההנחיות הקיימות פורסמו במלואן וכמה טרם פורסמו.
36. הממונה יפעל מול הנהלת המשרד להכניס את משימת מיפוי ופרסום ההנחיות המנהליות לתוכנית העבודה המשרדית. הצבת משימה זו כיעד ברור בתוכנית העבודה המשרדית תאפשר מעקב ובקרה איכותיים אחר ביצוע המשימה.
37. בתהליך פרסום ההנחיות על הממונה לשקול את הצעדים הבאים בבואו לייצר קדימות ותיעדוף בפרסום:

א. רמת השפעת ההנחיה על הציבור.

1. **גודל האוכלוסייה המושפעת.** ככל שההנחיה משפיעה על אוכלוסייה גדולה יותר, באופן יחסי, יש לתת לה קדימות בפרסום.
2. **רמת השפעה על זכותו של אדם.** ככל שההנחיה משפיעה באופן ישיר על זכות יסוד של אדם, יש לתת לה קדימות משמעותית בפרסום.
3. **שכיחות השימוש בהנחיה.** ככל ששכיחות השימוש בהנחיה גבוהה יותר, השפעתה על הציבור לרוב גדולה יותר, ובהתאם יש לתת לה קדימות בפרסום.
4. **מורכבות הנושא שבו עוסקת ההנחיה.** יש לתעדף הנחיה אשר עוסקת בתהליכי שירות מורכבים ומפשטת אותם.
5. **דחיפות פרסום ההנחיה.** ככל שההנחיה מעדכנת או משנה מדיניות ישנה, יש לתת קדימות לפרסומה.

²⁰ וראו בעניין זה סעיף 9 לעתמ (י-ם) 26946-04-20 התנועה לחופש המידע נ' משרד המשפטים

ב. שקיפות ואינטרס ציבורי.

1. **שירות ומיצוי זכויות.** ככל שההנחיה משפיעה על הנגשת שירותים הניתנים לציבור, על מיצוי זכויות ושמירה עליהן, על ביטחון הציבור ושלומם וכיוצא בזה, יש לתת לה קדימות בפרסום.
  2. **תהליכי קבלת החלטות.** ככל שההנחיה משקפת את הליך קבלת ההחלטות של הרשות בעניין מסוים, יש לתת לה קדימות בפרסום.
  3. **תהליכי שיתוף ציבור.** יש לתת קדימות להנחיות המסדירות את דרכי הפנייה לרשות במסגרת פעולות של שיתוף ציבור.
38. הממונה, תוך התייעצות עם הייעוץ המשפטי ברשות הציבורית, ישמש כגורם אשר יקבע במקרה הצורך אם מדובר בהנחיה מנהלית אשר חייבת בפרסום.
39. הממונה יבדוק ויוודא את עדכניותן של ההנחיות המפורסמות פעם בשנה עד סוף חודש דצמבר של כל שנה, ויפעל בהתאם לשיקוף המצב לתיקונו, ככל הנדרש.

סיכום

40. סעיף 6 לחוק מורה לרשויות הציבוריות לפרסם באופן יזום את כלל ההנחיות המנהליות שעל פיהן הן פועלות ושיש להן חשיבות לציבור.
41. על הרשויות למפות ולפרסם את כלל ההנחיות המנהליות הקיימות ברשות באופן הדרגתי ובזמן סביר.
42. הנחיה מנהלית יכולה לבוא לידי ביטוי בסיכום דיון, בתכתובת דואר אלקטרוני או במסמך רשמי, תחת הכותרת של נוהל, כלל, עמדה, הנחיה, הוראות, טיוטה, חוזר, תקנון וכיוצא בזה.
43. ככלל יש לפרסם את ההנחיות באתר האינטרנט של הרשות, במקום מרכזי ונפרד, בסמוך למועד שבו יוחלט שהן מחייבות.
44. ככל שההנחיה המנהלית משפיעה על ציבור גדול יותר או שהיא משמשת למיצוי זכויות ולקבלת שירות, כך עולה בהתאמה הקדימות לפרסומה.
45. במקרה של השחרת תוכן או השמטת תוכן, יש להצביע על הסעיף הרלוונטי בגינו הפעולה בוצעה.
46. חוות דעת משפטיות אשר משקפות פרשנות מחייבת על פי דין, ככלל, אינן בגדר הנחיות מנהליות ואינן חייבות בפרסום על פי החוק.
47. יחד עם זאת, הרשות תשקול בחיוב לפרסם גם מסמכים שאינם עולים כדי הנחיות מנהליות, אם הם מרכזיים ועוסקים בסוגיות עקרוניות בעלות השלכות רחב.

לצורך היערכות מיטבית, נוהל זה יכנס לתוקף מיום 1 בינואר, 2025.